

Co přišlo, přejde, píše opavská básnířka Ivana Kašpárková ve Chvilce poezie

ostravan.cz, 17. 3. 2020

Co přišlo, přejde. A jednou přejde i pandemie Covid-19. Na všem špatném lze navíc najít i něco dobrého, vždyť celonárodní karanténa je i nečekanou příležitostí k dobré četbě v kuchyni, obývacím pokoji či ložnici. Opavská básnířka Ivana Kašpárková (1983) se ve svých nových básních, které poslala kulturnímu deníku Ostravan.cz, niterně zaobírá právě neklidem čtyřech stěn i osob mezi ně dobrovolně uvržených. „Nedotaženost bytu evokuje tu naši,“ přemítá.

Básnířka Ivana Kašpárková.

Foto: archiv

Verše Ivany Kašpárkové vznikly ještě před propuknutím aktuální pandemie a mají se stát součástí druhé autorčiny sbírky. Veškeré spjitosti, které editor nepravidelné rubriky Chvilka poezie hledá mezi koronavirem a poetikou opavské autorky, jsou proto jen čirou spekulací, k níž ho podnítila vypjatá realita. Dlouhodobá karanténa totiž významně přispěje i k netušeným poznatkům o našich bytech a jejich obyvatelích, a tedy i o sobě samých. K poznatkům užitečným i neblahým. Nemožnost opouštět kvartýr podle libosti, a navíc ho s partnerem či dalšími členy domácnosti sdílet po čtyřadvacet hodin denně, to bude velká zkouška. A básnířka už o tom leccos ví.

IVANA KAŠPÁRKOVÁ: MRTVÁ DOMÁCNOST

V artérii bytu zpomaluje koloběh každodenních rutin.

Plynulé zapomínání právě prožitého odkazuje k
paralelním světům: jsem dům trvale přilepený
k jinému – sdělíme tak více svou bolest. Když jakýkoli
problém řeší mé horší já, cítím se jako ruina těsně
před demolicí. V místě, kde už nemám co dělat, ještě
více utlačuji své okolí. Kolemjdoucí obcházejí mou
přítomnost širokým obloukem strachu.

Básníci jsou tady také od toho, že vyhrocené situace dokážou líčit v jakémsi předstihu. Nadání zvláštní citlivosti vidí i tam, kam se obyvatel bytu během zběsilého úprku běžným pracovním týdnem nikdy nestačí podívat. A poetové též s obavami sledují, jak kvartýr nenápadně formuje (a deformuje) jeho obyvatele. V karanténě teď budou mít na podobná pozorování čas i další vnímaví nájemníci, kterým zatím na poezii nezbýval čas. A „bytová poetika“ Ivany Kašpárkové jim může být skvělou inspirací, jak nově vnímat ony prostory k obývání.

II.

Jsem prostor omezený okolnostmi. Co jsem, jsem
nikdy být nechtěla. Každý den prožívám, jako bych
ho mohla donekonečna napravovat, a ne jako by byl
poslední svého druhu. Večer prosím o odpuštění,
neboť si dostatečně nevážím. Postel je skřípec.

Přikrytá po bradu přivýkám dnům, kdy nahota je ze

všech okolností ta nejzbytečnější.

Láska za časů cholery, to je slavný román Gabriela Garcíi Márqueze. Nyní se píše příběh „lásky za časů koronaviru“, alespoň básník a kardiochirurg Radovan Jursa se před pár dny svěřil právě s touhle asociací. Byty si pořizujeme (pronajímáme) z několika důvodů, dost často za tímto aktem ale stojí láska a sen o společném hnízdečku. O souvztažnosti milostného vztahu a příbytku už napsal hodně skvělých básní třeba Petr Hruška, který „obývací nepokoje“ hledá od své prvotiny. Ivana Kašpárková se na stejné „nepokoje“ dívá z druhého břehu, a ženská úzkost je neméně bolestná.

III.

Nedotaženost bytu evokuje tu naši. Vnímám ji vždy
několik dnů v měsíci, než povolím jako matka šroubu,
vláčnost sama, na chvíli důvěrně známá, čitelná
přítomnost. Pravidelnost je povrchní jako úklid;
smeták, který z nudy zvedám nad hlavu, připomíná
nastavenou laťku. V noci o sobě dává vědět nesplněný
sen z dětství, v němž se nutím dotáhnout to blíž raději
než dál. To aby všechno, co přijde, nebylo zase jen
navíc.

Autorka pochází z jihomoravského Hodonína, vystudovala Ostravskou univerzitu a nyní žije trvale v Opavě. Básně vydala například v časopisech Tvar, Host či Weles a v roce 2018 jí v pražském nakladatelství Dauphin vyšla příznivě přijatá prvotina Vniveč. Kritička Jitka N. Srbová o verších v tomto svazku mimo jiné napsala: „Pojem domova je v nich relativizován a naplněn další úzkostí, naprosto není spojen s pozitivním prožitkem ani jistotou. Je stále zčásti dočasný a zčásti nedobrovolný jako kámen, který k někomu (něčemu) váže.“ A podobně je tomu i ve čtvrté ukázce z dosud nepublikovaného cyklu s názvem Mrtvá domácnost ze sbírky, kterou letos na pulty knihkupectví pošle opavské nakladatelství Perplex.

IV.

Strach je nedělitelná jednotka, neschopnost spojit se
do dvou bodů, ztotožnit se s přímkou, s každodenní
vcházením do místností. Oknem z ulice vypadají, jako
bychom v nich zašli příliš daleko, jako by jen
nemístně komentovaly naše záclonami znetvořené
pohledy. Teprve s každým opouštěním si odpouštíme
pocit, že jsme byli vždycky trochu horší než ostatní. A
je to úleva jako zabouchnutí dveří.

A ještě dlužíme dokončení veršů, z nichž jsme si vybrali tři slova pro titulek. Jedná se o sedmou a závěrečnou část cyklu Mrtvá domácnost, v níž básnička Ivana Kašpárková přece naznačí, že její „bytové úzkosti“ mohou být i jistým druhem katarze. A tím pádem může být jednou očistné i naše strádání v době „lásky za časů koronaviru“:

VII.

„Jak se vidíš v blízké budoucnosti?“ ozývá se ve mně hlas jako z útrob přežvýkavce. Strávena ve dvou krocích, co je spolknuto, maximalizuje zisk z prožitého zmaru a minimalizuje možnost návratu, ať už kamkoli. Co přišlo, přejde. V blízké budoucnosti se vždy vidím jako někdo jiný, lepší, stravitelnější.

Přečtěte si více z rubriky " Obraz & Slovo ", nebo přejděte na úvodní stranu .

Nejnovější články

Autor: Ivan Mottýl

Zdroj: <https://www.ostravan.cz/63430/co-prislo-prejde-pise-opavska-basnirka-ivana-kasarkova-ve-chvilce-poezie/>